Az Egészségügyi Minisztérium közleménye
a szakképzésről szóló törvény alapján alap-, közép-, emeltszintű, valamint felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel, egészségügyi főiskolai végzettséggel vagy felsőoktatási intézményben, orvos- és egészségtudományi képzési terület alapképzési szakán szerzett szakképzettséggel rendelkezők egészségügyi szakirányú szakmai továbbképzéséről szóló 15/2010. (IV. 9.) EüM rendelet, valamint az ápolói tevékenység kompetenciáiról szóló 3/2010. (I. 26.) EüM rendelet alkalmazásához

Hatályosság: 2010.06.08 -

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek (a továbbiakban: Eütv.) az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2009. évi CLIV. törvénnyel történő módosítása 2010. január 1-jétől egy új egészségügyi ágazati képzési formát vezet be, az egészségügyi szakirányú szakmai továbbképzést, azaz az ún. licenc képzést, meghatározva annak fogalmát és alapvető szabályait, valamint megteremtve a részletes szabályozást tartalmazó miniszteri rendelet kiadásának feltételeit. A szakképzésről szóló törvény alapján alap-, közép-, emeltszintű, valamint felsőfokú egészségügyi szakképesítéssel, egészségügyi főiskolai végzettséggel vagy felsőoktatási intézményben, orvos- és egészségtudományi képzési terület alapképzési szakán szerzett szakképzettséggel rendelkezők egészségügyi szakirányú szakmai továbbképzéséről szóló 15/2010. (IV. 9.) EüM rendelet (a továbbiakban: licenc rendelet) a törvényi felhatalmazás alapján tartalmazza a címében szereplő személyi kör vonatkozásában a végrehajtási szabályokat.
A licenc képzés során a megszerzett képesítéshez közvetlenül kapcsolódó, de a megszerzett képesítés alapján nem végezhető egészségügyi szakmai tevékenység végzésére jogosító képesítés (licenc) szerezhető, amely az alapképzés által biztosított, megszerezhető kompetenciákon túl, egyes speciális tevékenységek delegálásához teremti meg a feltételeket. A licenc nem nyújt új szakképesítést, az alapképzés kiegészítését szolgálja és szükséges többek között az orvostudomány fejlődése következtében bevezetésre kerülő új eljárások, eszközök alkalmazásához nélkülözhetetlen ismeretek elsajátításához is.

A vizsga sikeres letételét követően az egészségügyi szakdolgozó a továbbiakban a tevékenység kivitelezésével megbízható lesz. A tevékenységet a szakdolgozó természetesen ezután is kizárólag orvosi utasításra végzi, de a gyakorlati kivitelezésért, annak szakszerű végrehajtásáért a felelősség a szakdolgozót terheli.
Az Eütv. 116/D. § (4) bekezdés a) pontja alapján a licenc képzést legalább 2, legfeljebb azonban 6 hónapos időintervallum keretében kell lebonyolítani. Ezen időintervallum mellett azonban célszerű meghatározni, hogy mi az a minimális és mi az a maximális időtartam, amely alatt a licenc megszerzéséhez szükséges ismeretek elsajátíthatók (60–120 óra), attól függően, mely tevékenységre irányulnak. Az egyes licencek esetében a képzés időtartamát ezen minimális és maximális érték között kell meghatározni.
Az egységes szakmai tartalom és az azonos képzési színvonal biztosítása érdekében a központi oktatási programot a miniszter határozza meg és teszi közzé – a tájékoztató formát indokolja, hogy mindenkire általánosan kötelező szabályok megállapítását tartalmazza –, emellett a minisztérium honlapján is folyamatosan hozzáférhető. A központi oktatási program kidolgozásáról e rendelkezés értelmében a miniszter köteles gondoskodni, oly módon, hogy az adott licenc bevezetésére vonatkozó jogszabály hatályba lépésekor a központi oktatási program alapján képzések és vizsga szervezhető legyen.
A licenc rendelet különbséget tesz a licenc képzés és vizsga szervezése és lebonyolítása között. Azt, hogy ki szervezheti meg a licenc képzést vagy a vizsgát, nem indokolt feltételekhez kötni – figyelemmel a belsőpiaci szolgáltatásokra vonatkozó uniós szabályozásra

is –, azonban garanciaként indokolt rögzíteni, lévén gyakorlatcentrikus képzésről van szó, hogy melyek azok a helyszínek, ahol lebonyolításra kerülhet a képzés és a vizsga. Tekintettel arra, hogy a lebonyolítási helyszínek köre a lehető legtágabban került meghatározásra – valamennyi működési engedéllyel rendelkező egészségügyi szolgáltató, az ETI és az egyetemek alapképzést folytató karai – a gyakorlatban a képzést szervező többnyire azonos a lebonyolító intézménnyel. Lehetőség van azonban a szabályozás alapján arra is, hogy valamely jogi személy egy egészségügyi szolgáltatóval szerződve szervezze meg a képzést. Ez utóbbi esetben a képzést szervezőre pusztán az adminisztratív feladatok hárulnak, azonban a lebonyolítás, azaz maga az oktatási tevékenység olyan helyszínen és keretek között történik, amely biztosítja a megfelelő szakmaiságot.

A szakdolgozók alapvető érdekét szolgálja, hogy valamennyi licenc vonatkozásában legalább évente egy alkalommal legyen meghirdetve képzés, így amennyiben a szakdolgozó szeretne licencet szerezni, azonban ez munkahelyi keretek között valamilyen oknál fogva nem biztosított számára, akkor is meg legyen a lehetősége a licenc megszerzésére.
A licenc megszerzéséhez alapestben szükséges a vizsgára felkészítő képzés elvégzése, figyelemmel arra, hogy új tevékenység, technológia elsajátításáról van szó.
Az egészségügyi dolgozók rendtartásáról szóló 11/1972. (VI. 30.) EüM rendelet – 2007-ben történő hatályon kívül helyezéséig – lehetőséget biztosított arra, hogy a szakdolgozót a szakmai vezető írásban az orvosi és nem orvosi tevékenységek körébe tartozó feladatok – ide tartozhattak a jogszabály mellékletében szereplő egyes licencek is – végrehajtásával bízhatta meg.
A 2010. február 26-ától hatályos, az ápolói tevékenység kompetenciáiról szóló 3/2010. (I. 26.) EüM rendelet (a továbbiakban: kompetenciarendelet) azon ápolók képesítés alapján elvégezhető tevékenységeit határozza meg, akik – ráépített szakképesítés nélkül – 5.4. szintű vagy annak megfelelő ápolói szakképesítéssel rendelkeznek. Különbséget téve az ápoló által saját döntés alapján önállóan, vagy a kezelőorvos utasítása alapján önállóan, vagy az orvossal együttműködve végezhető tevékenységek között. Licenc az orvos utasítására, az orvossal együttműködve végezhető tevékenységekre szerezhető. Licenc birtokában az adott tevékenységet az ápoló önállóan is elvégezheti, de továbbra is kizárólag az orvos utasítására.
A kompetenciarendelet átmenetileg jelenleg is lehetővé teszi az intravénás gyógyszerbevitel valamint az infúziós terápia kivitelezése vonatkozásában a korábban hatályos rendtartás szerinti írásbeli megbízás adását a licenc rendelet hatályba lépését követő 90 napig (2010. október 6.). A megbízás alapján tevékenység érvényesen 2011. január 4-éig végezhető, ezen időpontot követően kizárólag licenc birtokában látható el a feladat.
A korábbi és a jelenlegi szabályozás alapján megszerzett ismereteket elismerendő, a licenc rendelet kivételként, a hatályba lépését követő egy évig lehetőséget biztosít meghatározott feltételek teljesülése esetén arra, hogy a szakdolgozó képzés lefolytatása nélkül tehessen vizsgát.
A licenc – a működési nyilvántartáshoz hasonlóan – 5 éves jogosultsági időszak alatt gyakorolható, ezt követően a tevékenység rendszeres gyakorlásának igazolásával, ennek hiányában ismételt licenc vizsga letételével megújítandó. A korábbi szabályozással és gyakorlattal ellentétben a licenc megszerzését közhitelesen ennél fogva általános jelleggel tanúsító működési nyilvántartásba vétel biztosítja, hogy a szakdolgozó nem csak a megbízást adó munkáltatónál, hanem bármely Magyarország területén működő egészségügyi szolgáltatónál jogosult licenc birtokában az annak tartalmát képező tevékenység végzésére.

A licenc rendelet a kihirdetését követő 90. napon, azaz 2010. július 8-án lép hatályba.